

Sloboda izražavanja garantovana je članom 19 PGP i članom 10 Evropske konvencije. Pod uslovom da su ograničenja predviđena zakonom i da su neophodna u demokratskom društvu ova sloboda se može ograničiti.

Ustav Srbije garantuje slobodu javnog izražavanja mišljenja (čl. 46) i takođe predviđa mogućnost zakonskog ograničenja slobode izražavanja ako je to neophodno radi zaštite prava i ugleda drugih, čuvanja autoriteta i nepristrasnosti suda i zaštite javnog zdravlja, morala demokratskog društva i nacionalne bezbednosti Republike Srbije (čl. 46, st. 2). Nije jasno šta se podrazumeva pod moralom demokratskog društva, koji je jedan od osnova ograničenja prema Ustavu Srbije.

Ustavom se garantuje i sloboda štampe – izdavanje novina moguće je bez prethodnog odobrenja, na način predviđen zakonom a televizijske i radio stanice se osnivaju u skladu sa zakonom (čl. 50). Ovaj član Ustava predviđa da je svako slobodan da bez odobrenja osniva štampane medije, odnosno da se elektronski mediji osnivaju u skladu sa zakonom. Istim članom je zabranjena cenzura, a samo je sud ovlašćen da u naročito opravdanim slučajevima privremeno spreči širenje ideja i informacija putem medija i to samo ako je to „u demokratskom društvu neophodno radi sprečavanja pozivanja na nasilno rušenje Ustavom utvrđenog poretka ili narušavanje teritorijalnog integriteta Republike Srbije, sprečavanja propagiranja rata ili podstrekavanja na neposredno nasilje ili radi sprečavanja zagovaranja rasne, nacionalne ili verske mržnje, kojim se podstiče na diskriminaciju, neprijateljstvo ili nasilje“ (čl. 50, st. 3). Pravo na ispravku garantovano je Ustavom (čl. 50, st. 4), ali je bliže uređivanje ovog prava prepušteno zakonu. Uvreda je inkriminisana u Krivičnom zakoniku Srbije i predviđena je samo novčana kazna za ovo krivično delo (čl. 170).

9.2. Medijska reforma.

Narodna skupština Republike Srbije je 2. avgusta 2014. godine usvojila set medijskih zakona – Zakon o javnom informisanju i medijima, Zakon o elektronskim medijima i Zakon o javnim medijskim servisima. Usvajanjem ovih zakona ispunjen je veći deo obaveza koje je na sebe država preuzela još 2011. godine Strategijom razvoja sistema javnog informisanja u Republici Srbiji do 2016. godine (Medijska strategija).

Osnovni ciljevi Strategije bili su: izlazak države iz vlasništva u medijima i uvođenje projektnog finansiranja programa od javnog interesa, zaštita medijskog pluralizma i javnost vlasništva u medijima, kreiranje pogodnog okruženja za razvoj nezavisnih javnih servisa, okončanje procesa digitalizacije i razvoj medijske pismenosti kao trajni cilj. Formalni ciljevi koje je Medijska strategija postavila su mahom ispunjeni, dok je od svih legislativnih dokumenata još potrebno usvojiti Zakon o oglašavanju. Međutim, medijska reforma ima i izvesne propuste koji se pre svega ogledaju u znatnom kašnjenju u usvajanju bitnih dokumenata, konstantnom odlaganju izlaska države iz medija i znatnoj neusaglašenosti između pravne regulative i prakse.

Za medijske zakone se može reći da su stvorili korektan pravni okvir za ostvarivanje svih bitnih ciljeva koje je Medijska strategija predvidela, i da je po prvi put definisano šta se podrazumeva pod programima od javnog interesa. S druge strane, zakoni sadrže nedostatke u nekim oblastima koji mogu da stvore određene probleme u praksi i čak da dovedu u pitanje samu medijsku reformu. Pored toga, evropski uzori (pre svih Direktiva